

Кудра І.А., Поляцко А.В., студентки,
Навчально-науковий юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Радзівілл О.А., к.ю.н., доцент

ЮРИДИЧНІ МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНИХ ПРАВ ТА МОЖЛИВОСТЕЙ ЧОЛОВІКІВ І ЖІНОК В УКРАЇНІ

Принцип недискримінації за будь-якими ознаками, незалежними від поведінки самої людини, в конституційному праві більшості демократичних країн є одним з фундаментальних у забезпеченні прав і свобод людини. Кожна держава прагне закріпити його на конституційному рівні, гарантуючи рівні права для всіх громадян, незалежно від раси, статі, етнічної чи конфесійної приналежності. Одним з найважливіших напрямків реалізації такого принципу є забезпечення рівноправ'я чоловіка і жінки (гендерної рівності), що полягає у забезпеченні суспільством особам чоловічої й жіночої статі рівних можливостей при реалізації ними свого соціального потенціалу. Досягнення стійкого розвитку кожної нації, кожної держави обумовлене збалансованим, гарантованим правовими засобами, соціальним партнерством між жінками й чоловіками, яке забезпечує комфортні умови для виховання підростаючих поколінь і, відповідно, сприятливий для розвитку громадянського суспільства, соціальний клімат.

Як відомо, рух жінок за свої права почався ще в кінці ХІХ століття. Нині зусилля всього міжнародного співтовариства з забезпечення в правопорядках держав недискримінаційних для жінок умов розвитку і суспільно значимої діяльності, втілені у низці міжнародних договорів, імplementованих державами у свої законодавства. Зокрема, в Конвенції ООН «Про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок» від 18 грудня 1979 року, ратифікованій Україною 12 березня 1981 року, зазначено: «Держави засуджують дискримінацію щодо жінок в усіх її формах, погоджуються негайно всіма відповідними заходами здійснювати політику ліквідації дискримінації щодо жінок [1].

Гарантом рівних прав та можливостей чоловіків і жінок в Україні є Основний закон держави - Конституція України [2], що визначає політику держави щодо захисту материнства і рівних права жінки й чоловіка. Відповідно до Конституції, усі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах (ст. 21), права і свободи людини є невідчужуваними та непорушними (ст.22). В ст. 23 Конституції наголошується, що «кожна людина має право на вільний розвиток своєї особистості, якщо при цьому не порушуються права і свободи інших людей».

Стаття 24 Конституції, яка розкриває сутність власне принципу

недискримінації (рівності перед законом). Відповідно до частини 2 статті 24 Конституції, рівність прав жінки і чоловіка забезпечується: наданням жінкам рівних з чоловіками можливостей у громадсько-політичній і культурній діяльності, у здобутті освіти, професійній підготовці, у праці та винагороді за неї; спеціальними заходами щодо охорони праці і здоров'я жінок, встановленням пенсійних пільг; створенням умов, які дають жінкам можливість поєднувати працю з материнством; правовим захистом, матеріальною і моральною підтримкою материнства і дитинства, включаючи надання оплачуваних відпусток та інших пільг вагітним жінкам і матерям» [3, с.147].

Про активне впровадження принципу гендерної рівності в нашій державі свідчить низка нормативно-правових актів: Постанова ВРУ від 17.06.1999 «Про засади державної політики України у галузі прав людини», Постанова ВРУ від 05.03.1999 «Про Декларацію про загальні засади державної політики України стосовно сім'ї та жінок», Постанова ВРУ від 17.09.1999 «Про Концепцію державної сімейної політики» [4, с. 58]. Імплементатії міжнародних стандартів в сфері гендерної рівності сприяє Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» від 8 вересня 2005 р. [5], ст. 3 якого визначає основні напрями державної політики щодо забезпечення рівних прав і можливостей жінок та чоловіків, серед яких – недопущення дискримінації за ознакою статі, забезпечення рівної участі жінок і чоловіків у прийнятті суспільно важливих рішень, формування відповідального материнства й батьківства, виховання та пропаганда серед населення України культури гендерної рівності, поширення просвітницької діяльності в цій сфері тощо [6, с. 192].

Література

1. Конвенції ООН «Про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок» від 18 грудня 1979 року. [Електронний ресурс], – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_207
2. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
3. Фрицький О. Ф. Конституційно-правові аспекти забезпечення гендерної рівності в Україні / О. Ф. Фрицький, І. І. Романюк. // Молодий вчений. – 2017. – №5. – С. 146-148.
4. Івченко Ю. В. Гендерна рівність в Україні(національні особливості) / Ю. В. Івченко. // Філософські та методологічні проблеми права. – 2013. – №1. – С. 52-59.
5. Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2005, № 52, ст.561.
6. Буковинська Н. П. Гендерна рівність: шлях до успіху чи загроза майбутньому? / Н. П. Буковинська. // Підприємництво, господарство і право. – 2017. – №3. – С. 191-194.